

131-ig beza-
vevő, 300 lej
n egy in-
gyet kap
jelenlétében
sárolhatja

ók

ember 8.

moion. 16: Radió-
enekar. 19: Gram-
ó. Dvorzák: Dum-
a. 21.10: Luca-zene.

delések

500 és szörme gal-
tók, V. Janky, Pd.

imunka, montiro-
pkebevarrás kizá-
szimunka szalonja-
ca 16.

em!
verés december hó-
16.-25. számok
pjan hosszobbitani
ág.

שרב רגול און ובר
נעק ומחל בורה וורא
סנב ארסה רפערטונען
קנדער אויך קליינע פ
דאמארט.

vala! ארעכעסע

RESS-

אראם כשר אראם
אן Romániában
bászirt, libabört,
mennyiségben,
nyeljen a címmel
M. ORADEA
Viteazul 11

perzsaszónyegek
aron eladók. Arta.

varrórno, aki ház-
vállal jutányosan.
Kádár ucca 1.

re vasalt iratszék-
gyságu Wertheim-
adóban.

vevelező, román, né-
igényekkel, szom-
ást keres. Oraköny-
vidékre is elmenne.

gyonos 45-50 éves
asonkoru adósság-
reskedőhöz. Hozo-
táblázással üzletes
á. Str. Stroescu 12

JDONSAGAI AL-
TOK AZ UJ KB-
LYABAN.

XIII. EVF. * SZAM 269
(10) - Kolozsvár, 1930
december 9 Kedd
5691 EV - Kiszlev 19

Uj Kelet an egyetemes erde-
banati zsidóság politikai
napilapja.
Közelik utánnyomását csak a
szász megjelölésével engedjék
meg.
Kéziratokat nem küldünk vissza
és megérkezésre sem vállalunk fele-
sőséget.

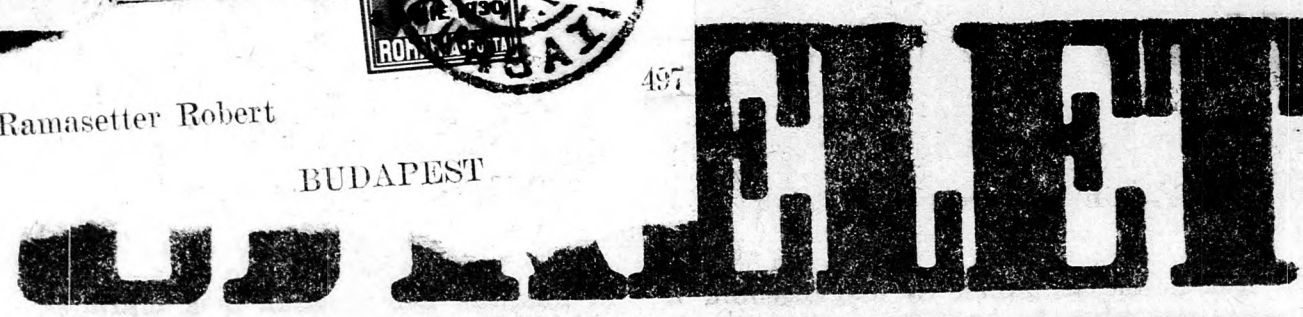
Taxa postala
platie in numeru
No. 224.716-929

Ara 5 lej

Ramasetter Robert

BUDAPEST

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Előfizetés és kiadóhivatás
Utrada Baran L. Pop (v. Brassai
ucca) 18. szám. Telefon: 8 71.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 1150 lej
Félévre . . . . . 600 -
Negyedévre . . . . . 320 -
Egy hónapra . . . . . 110 -

KÖLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy hóra 1 dollár (vagy annak
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések tarifa szerinti
szabályok felel.

A zsidóság a népszámláláson

Irta: MARTON ERNŐ

Csalados és egyben elszomorító, mennyire nincsen még kifejlődve ná-
nk a polgári öntudat és milyen büns
számbóssággal haladnak el a polgárok
zajezrei legfontosabb létkérdések
Közéletünk betegségének leg-
lapvetőbb oka talán éppen ebben a
számbósságban rejlik, aminek eredmé-
nye, hogy az államélet minden meg-
nyilvánoságában hiányzik a nyilvános-
ág ellenőrzése, holott éppen ez a nyil-
ános kontroll képezi a nyugati de-
mokratikus országok fejlődésének alap-
ját. Romániában most újra olyan ese-
mény van készülében, amely mélyen
beleegyes nemesak a különböző társadal-
ni csoportok és osztályok, de az egyé-
nek életébe is és ime, a polgárok több-
sége alig vesz tudomást erről az ese-
menyről, utottan siklik tova a lapok
erre vonatkozó közlényei fölött. A nép-
számlálási van szó, amely az egész
ország területén december 29-én fog le-
zajlani.

A modern államéletben a statisztiká-
nak egészen döntő szerepe van. A
statisztika az államéletben körülbelül
azt jelenti, amit a kereskedelemben és
iparban a ledár, amelyet évente egy-
zer, vagy kétszer elkészítenek és amely-
ből az értelmes kereskedő és gyáros a
legmesszebbmenő következtetéseket tud-
ja levonni nemesak üzletének jelenlegi
helyzetére, de jövő sorsára vonatkozó-
lag is. Megbízható ledár nélkül a keres-
kedő és gyáros sötétben tapogatózna és
a biztos bukásnak nézne elébe, mert
sohasem lenne tisztában saját helyzeté-
vel s ami még fontosabb, nem tudná
figyelemmel kísérni üzlete fejlődésének
irányát.

A statisztika azonban még a ledár-
mal is fontosabb. Mert míg a jó keres-
kedő a pontosan vezetett raktárkönyv-
vel ellenőrzi tudja az árukészletében
és vagyonállagában történő változaso-
kat, addig az államnak a maga hatal-
mas dimenziói miatt erre nincsen módja
és csak az időközönként megajtendő
népszámlálások tudnak fényt deríteni
az ország és a lakosság életében be-
következő változásokra, valamint a vál-
tozások irányvonalaira. A modern álla-
mok közigazgatási és gazdasági politi-
kája igen nagy mértékben a jól és pon-
tosan szerkesztett statisztikai adatokra
épül fel, amely munkát sokmillió költsé-
géget felemészto, hatalmas apparátusok
látják el. Németországban, Angliában,
Franciaországban és ujabban különösen
Oroszországban a hivatalnokoknak és
szakértőknek ezrei foglalkoznak állan-
dóan statisztikai munkálatokkal és ma
már elképzelni sem lehetne a modern
államgépezetet a statisztika eszköze nél-
kül. Ebben a gépezetben a statisztika
tölti be a fokmérő és a biztosító szelep
szerepét. Ezek nélkül pedig komplikált
gép — és van-e komplikáltabb gépezet
az államnál — nem működhet.

A román államgépezetből ez a fok-
mérő és biztos szelep eddig majdnem
teljesen hiányzott. A régi Kis-Románia
vajmi kevés gondot fordított a statisztika
ra, a háború után pedig egyáltalán
nem volt komoly népszámlálás. Ami
volt, az inkább karikatúra és meg-
esufolása volt a statisztika tudományá-
nak. Holott a megnövekedett Románia
számára valósággal a létkérdés fontos-
ságával bírt volna a megbízható statisztika
és csak gazdasági életünk vezetői
tudnak megmondani, milyen felmérhe-
tetlen kárt jelentett a multban ennek a
statisztikának a hiánya. A most meg-
ajtendő népszámlálás lesz az első, amely
nek alapján — az előkészületekből ítélve
— elkészülhet majd Románia komoly
statisztikája.

A kisebbségeket, de elsősorban ben-
nünket, zsidókat fokozott mértékben
érint ez a népszámlálás, amelynek erd-
ményei döntő módon hathatnak ki jogi
és politikai helyzetünkre. Hiszen egy ki-
sebbség helyzete az államban nagy-
mértékben függ számarányától és így
ugyszólván jogforrás lesz számunkra a
most készülő statisztika. Magától ér-
tetődik, hogy ilyenformán minden ki-
sebbségi polgárnak elsőrangú érdeke és
kötelessége öröködni azon, hogy a nép-
számlálási iver pontosan és az igazságnak
megfelelően töltsenek ki és hogy azokat
senki meg ne hamisíthassa. De
míg a többi kisebbségeknél a nemzeti
hovatartozás kérdése világos és magá-
tól értetődő tény — kivéve az utóbbi
időben divatbajott név-vegyelemzés
eseteit — addig a zsidó népiség ügye
sokak számára még ma is körülvitott
probléma. Ugy többségi, mint kisebbségi
részről nagyon sokan vannak, akik
a zsidóság számbeli súlyában rejlő erőt
a maguk birtokállományának szeretnék
tekinteni, a maguk leltári vagyonár-
gának kívánnák feltüntetni. Még en-
nél is szomorubb, hogy a zsidók között
is akadnak egyesek, akik még mindig
nem látják elég világosan új történelmi

helyzetüket és nem tudnak szabadulni
a mult romantikus tévedéseitől. Ez pe-
dig nagy veszedelmet jelent az erdélyi
és az egész romániai zsidóság egyete-
mére nézve, mert a mostani népszámlá-
lás hosszú időre fogja megpecsételni
politikai sorsunkat.

Ha ma még nincs is rendezve Romá-
niában a kisebbségi kérdés, de a fej-
lődő, nemzetközi jogi élet Romániát is
kényszeríteni fogja arra, hogy mielőbb
törvényhozási uton biztosítsa az ittélő
kisebbségek kulturális és politikai jog-
gait. Bármily kezdetleges formában
történjen is meg ez a jogi rendezés,
szerephez kell jutnia benne a nemzeti
kataszter gondolatának, amelynek vi-
szont egyetlen alapja a statisztika. A
legelemibb, leghétköznapiabb problé-
máinkba fognak belenyulni a készülő
statisztika sokféle ágazó hosszu ujjai.
Az állam által nyújtandó vallási és
iskolai szubvenciókat — csakis a nép-
számlálás eredményei arányában lehet
majd szétosztani. Nem lehet kétséges
tehát, hogy a zsidóság létérdeke köve-
teli azt, hogy egyetlen zsidó lelek se
sikkadjon el a népszámlálási iver tö-
megében, mert számunkra ez a népszám-
lálás egyben népszavazás is. Nyílt
vallomást kell tennünk arról, hogy
zsidók vagyunk és ragaszkodunk a
zsidó mivoltunkból fakadó kisebbségi
jogainkhoz. Önként adódik a következ-
tetés, hogy a népszámlálási iver nemzeti-
ségi rovatában minden zsidó zsidómen-

zetiségének kell vallja magát. Aki
ebbe a rovatba mást ír be, az amellet,
hogy meghamisítja az objektív igazsá-
got, felmérhetetlen kárt okoz vele a
zsidó közösségnek. Minden elkallódott
zsidó népszámlálási iver a zsidó jogokért
folyó küzdelem frontját gyöngíti meg.

A népszámlálási iver különböző
rovatai módot adnak mindenkinek arra,
hogy kulturális hovatartozását meg-
felelő módon dokumentálja és egészen
bizonyos, hogy az anyanyelv rovatába
az erdélyi zsidóság óriási többsége az
igazságnak megfelelően a magyart
fogja beírni. Ez elegendő alapot fog
nyújtani arra, hogy az erdélyi zsidó-
ság anyanyelvére vonatkozó jogaiért
mindenkor teljes nyíltsággal küzdhes-
sünk. Nem szól tehát egyetlen indokolt
szempont sem amellet, hogy a nemzeti-
ségi rovatba mást írjunk be, mint ami
a valóság, sőt ellenesülésünk elemi ér-
dekei követelik, hogy minden zsidó apa-
tól és anyától született ember a nép-
számláláskor zsidónak vallja magát.
Az idő parancsával és a zsidó nép leg-
szentebb érdekeivel kerül konfliktusba
az, aki másként cselekszik. Bizunk
benne, hogy az erdélyi zsidóság minden
egyed tagja elérkezett a politikai érett-
ség ama fokához, amely megmutatja
neki a számunkra adatott egyetlen
helyes politikai utat.

ELKÉSZÜLT A KÖLTSÉGVETÉS

38 milliárd 867 millió lej bevételt és 35 milliárd 507 millió kiadást irányoz elő a költségvetés

A közoktatásügyi minisztérium költségvetése körül nagy viharokat várnak. Hogyan folytak be az adók 1930-ban

Bucuresti-Bukarest, december 8.
(Az Uj Kelet tudósítójától.) Hosszas
vajadás után ma délelött megszületett
végül az 1931 évi költségvetési terve-
zet, amelyet a késő délutáni órákban
a kormány a parlament elé is terjeszt-
ett. A képviselőház költségvetési biz-
ottsága kedden délután kezdi meg a
költségvetési tervezet fölötti vitát,
míg a nyilvános kamarai vitára előre-
láthatólag még e hét folyamán sor
kerül. Alkalmunk lesz a költségvetési
tervezetet érdemben kommentálni.
Máris megállapítható azonban, hogy
a költségvetés bevételi előirányzatát
nem tudta, vagy nem akarta a kor-
mány az ország nyomoruságos visz-
onyaihoz mérten leszállítani és így a
ténylegesen realizált megtakarítások
ellenére is valószínűnek látszik, hogy
a költségvetés alkalmazása nagy ne-
hézségekkel fog találkozni, annál is
inkább, mert az új budget csaknem
teljes egészében fenntartja az egyes
adónemeknél az elmúlt évi előirány-
zatot, amelynek eddig csak 70 száza-
lékát tudta inkasszálni az állam.

Az új költségvetés előirányzatai
Az új költségvetés bevételi elő-
irányzatának oldalán a következő
számok szerepelnek:
Egyenes adó: 9 milliárd 310 millió.
Vám: 4 milliárd 775 millió. Szeszille-
ték: 1 milliárd 250 millió. Fogyasztási

adó: 2 milliárd 882 millió. Forgalmi
adó: 2 milliárd. Bélyegilleték: 4 mil-
liárd 150 millió. Autonóm pénztárak:
5 milliárd 558 millió. Állami javak
bevételei: 577 millió.

Ezenkívül különböző tételekkel sze-
repelenek az egyes minisztériumok.
Végeredményben 32 milliárd 472 mil-
lióra van kontemplálva a várható be-
vételek előirányzata. A köztisztvisé-
lők fizetéseiből levonásba és megta-
karításra kerül 3 milliárd 417 millió
lejt ugyancsak a bevételi oldalra
könyvelte el a kormány. Ezenkívül
a jelenlegi költségvetés be nem folyt
összegeiből 2 milliárd 978 millió lejt
remél behajtani az állam. Mindezeket
hozzáadva az 1931 évi költségvetés
bevételi oldala 38 milliárd 867 millió
lejjel zárul.

A kiadási oldal.

A kiadási oldalon az egyes minisz-
tériumok következő tételekkel szere-
pelnek: Pénzügy 12 milliárd 368 mil-
lió. Belügy 1 milliárd 688 millió. Igaz-
ság 1 milliárd 324 millió. Külügy 249
millió. Földmívelésügy 924 millió.
Munkaügy 1 milliárd 253 millió. Ipar-
ügy 413 millió. Hadügy 10 milliárd
785 millió. Közmunkaügy 134 millió.
Közoktatásügy 6 milliárd 328 millió.
Közlekedésügy 78 millió.

A pénzügyminisztérium számláját

terhelik a tisztviselői fizetések. Ezen-
kívül a hadügyminisztérium és köz-
oktatásügyminisztérium veszik első-
sorban igénybe az állam anyagi ere-
jét. Az egyes minisztériumok kiadá-
sainak végösszege 35 milliárd 507
millió lej, amihez még a 382 millió
lejre kontemplált rendkívüli hitelek
is hozzájárulnak. Ezenfelül 2 milliárd
789 millió lejt tesznek ki az 1930 évre
előirányzott, de edig még nem teljesi-
tett kiadások, amelyeket ugyancsak
átvisznek a jövő évi költségvetésbe.
A kiadási oldal tehát végeredmény-
ben 38 milliárd 867 millió lejjel zárul.

Hogyan folytak be az adók 1930-ban

A költségvetési vita előreláthatólag
rendkívül izgalmas lesz, különösen a
közoktatásügyi tárca büdzséjének tár-
gyalásánál. A bukaresti lapok az új
költségvetés betérjesztése alkalmából
érdekes adatokat közölnek az 1930 évi
költségvetés 10 hónapi alkalmazásá-
nak eredményeiről. Egyesenes adóból
az előirányzott 9 milliárd 587 millió
helyett 7 milliárd 597 millió folyt be.
Vámokból 7 milliárd 360 millió hely-
ett 3 milliárd 570 millió, szeszadóból
1 milliárd 330 millió helyett 566 millió,
forgalmi adóból 2 milliárd 200 millió
helyett 1 milliárd 200 millió helyett 1
milliárd 628 millió. Ugyanez az arány
a többi adónemekenl is.

Vasárnap nagy Palesztina miting volt Kolozsváron

Dr. Fischer József beszéde a zsidóság kétféle arisztokráciájáról

Cluj—Kolozsvár, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt a Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportja Keren Hajjeszód nagygyűlést tartott, amelyre Kolozsvár zsidóságának apraja-nagyja jött el. Az ülés megkezdésekor a nagy terem zsúfolásig megtelt.

Az ülést délelőtt tizenegy órakor dr. Weisz Jenő, a helyi csoport elnöke nyitotta meg. Felhívta a város zsidóságát azokra a kötelességekre, amelyek Palesztinával szemben reá hárulnak. Senki nem vonhatja ki magát a kötelezettségek alól és mindenkinek áldoznia kell Palesztinának, amely eleven kapos nemcsak a jelen és múlt között, hanem élő kultúrteremtő és minden üldözött zsidó reménye.

Weinberger Nándorné a WIZO nevében hívja fel az asszonyokat, hogy küzdjenek férjeik mellett Palesztinának. Az új generáció nem nevelődhetik más szellemben, mint abban, amit számukra Palesztina kijelöl. A gazdag és szegény egyaránt kell, hogy Palesztina felé nézzen és innen merítsen biztatást életutjára.

Silberbusch professzor a Keren Hajjeszód munkájáról

Silberbusch Julian tanár elmondotta, hogy Kolozsváron a Keren Hajjeszód delegátusokat általában kedvesen fogadják, számos helyen azonban a Palesztina-helyzet mai állása miatt tudni sem akarnak a Keren Hajjeszódhoz való hozzájárulásról. Hiszen nyilvánvaló, hogy ezek csak üres kifogások. Erec Jisrael kis méretében már ma is az a hely, ahová vágyakozással tekint a diaszpóra zsidósága. Lükettő munka folyik a kiesiny országban és igaz kultura virágozik ki belőle. És nincs akadály, amely a továbbfejlődést meggátolhatna.

Karpin előadása a gánesvetőről

B. Karpin, a Keren Hajjeszód delegátusa temperamentumos beszédben osztotta azokat, akik azt hiszik, hogy a politikához kitűnően értenek és e téren már nincsen tanulnivalójuk. Ezek az urak folyton csak azt kérlik, mi lesz, ha a cionizmus célkitűzései nem sikerülnek. Nos, aki emiatt vonakodik belépni az újjáépítők táborába, az nem tekinthető zsidónak. Palesztinában olyan akarat és erőfeszítés és szent lendület nyilatkozik meg, amelynek műve nemcsak hogy nem bukhatik meg, de még csak el sem fakulhat. A defetisták mondhatnak amit akarnak, a mi munkánk minden külső akadály és minden belső kiesinykedés ellenére is halad a maga útján és meg fog valósulni még a mi korunkban.

Dr. Fischer József a zsidóság igazi arisztokráciájáról

A gyűlés utolsó szónoka dr. Fischer József kamarai képviselő volt, aki megkapóan közvetlen beszédben méltatta azt az apostoli munkát, amelyet a Keren Hajjeszód delegátusai folytatnak Kolozsváron. Beszélt arról a köznőről, amellyel a zsidó gazdagok — kevés kivétellel — kivonják magukat az áldozat kötelessége alól és lendületes melegségekben dicsérte „a zsidó ueca” kisembereit, akik kötelességtudásban és áldozatkészségben példát mutatnak mindenkinek.

„Nekünk is megvannak az előkelőségeink — mondotta Fischer József dr. — de a zsidó előkelőket nem a gazdagok sorában kell keresni. Kétféle arisztokráciát ismerek és ismerek el a zsidóságban. Az egyik az a fajta zsidó, aki a templomban, vagy a templom előcsarnokában hajnaltól napestig bujja a szent könyveket, kikapcsolja magát az élet mindennapi vonatkozásaihoz és csak a Tannak él. Lehet, hogy ennek a zsidóságnak a mai generációja ma még idegenül áll a mozgalommal szemben, ezek azonban nem lehetnek a mi ellenfeleink és arisztokrata a zsidóságban az a kisiparos és kiskereskedő réteg, amely robotos munkában tölti napjait, de mégis hívó szóra tömegesen sorakozik fel oda, ahol a zsidóság égető problémáiról esik szó.

Elmondotta Fischer József dr., hogy ugyanakkor, amikor sokan a gazdagok

közül szinte durván utasítják el a Keren Hajjeszód delegátusait, ezek a kisemberek erejükön felül tesznek eleget kötelességüknek és megköszönik a delegátusoknak, hogy módot és alkalmat nyújtottak nekik az áldozatok lerovására. Beszédének végén megindult szavakkal emlékezett meg dr. Eisler Mátyás főbíróról, aki súlyos betegen fekszik szanatóriumú ágyn, mégis amikor meglátogatta, az első kérdése az volt, hogyan folyik Kolozsváron a Keren Hajjeszód munkája.

A szélsőséges pártok e héten hatalmas külpolitikai vitát provokálnak a német birodalmi gyűlésben

Stegerwald munkaügyi miniszter szerint küzdeni kell a pesszimizmus ellen

Berlin, december 8. A birodalmi kormány e héten is nehéz napoknak néz elébe. A birodalmi gyűlésen nagyszabású külpolitikai vitát akarnak kezdeményezni a birodalmi kormány intenciói ellenére s e téren több eddigi kormányt támogató párt is a szélsőséges külpolitikai kérdések megvitatására irányuló terveit támogatja. Curtius eddig hatástalanul kísérelte meg több vezetőpolitikus meggyőzését, hogy helyesebb volna a vitát februárra halasztani.

Fischer József dr. a mindvégig figyelemmel hallgatott beszédét a Bibliából vett mély szimbólikus jelentőségű hasonlattal zárta be és annak a reményének adott kifejezést, hogy a zsidó szívekben is fel fogja váltani a sötétséget a viláosság, az éjszakát a nappal és eljön az ideje annak, amikor a világ egész zsidósága áldozatkész szívvel, egységesen fog felsorakozni Palesztina mögé.

— Nincs nekünk jogunk addig támadni Angliát, — mondotta — amíg mi magunk nem tesszük meg maradék nélkül kötelességünket népünkkel és Erec Jisraellel szemben.

Fischer József beszédét szünni nem akaró tapsal és hangos hadad kiáltásokkal fogadta a közönség, amely dr. Weisz Jenő lendületes záró szavai után lelkes hangulatban énekelt el a Hatikvát.

Berlin, december 8. Stegerwald birodalmi munkaügyi miniszter Düsseldorfban beszédet mondott, melyben rámutatott arra, hogy az utóbbi hetekben a kancellár és a pénzügyminiszter hallatlan munkát végeztek a birodalom pénzügyi szanálása körül. A birodalmi kormányra most újra súlyos feladatok hárulnak. Küzdenie kell az árleszállítás továbbfolytatása mellett s a munkaadók és a munkanélküliek pesszimizmusa ellen.

A halálos áldozatokon kívül még kétszáz súlyos állapotban lévő beteget is van a belgiumi ködnek

A La Manche-csatorna felett is még köd terjeng

Brüsszel, december 8. A Meuse völgyben Huy, Flamelle, Sena és Othe községekben 70 halálos áldozata van a gyilkos ködnek.

A hatóságok vizsgáló bizottságai a vegyészeti gyárakban vizsgálatot tartottak, de sem a rézgálic-előállító, sem a horganygyári üzemekben nem találtak gázsűrűsödésnek nyomait. Újabb jelentés szerint a Meuse völgyében a jeges köd még nem oszlott el. A halá-

los áldozatokon kívül még kétszáz súlyos állapotban lévő beteget van a ködnek. A belga királyné ma beutazta a tömeghalálozások területét.

London, december 8. A La Manche csatorna felett is még mindig köd akadályozza a hajózás rendszeres lebonyolítását.

A Themsén és az angol partvidéken számtalan kisebb-nagyobb hajószerecséltenség történt.

Pangalosz, a bukott diktátor keze még a börtönből is összeesküvéseket irányít

A hadsereg elégedetlen Venizelósszal, mert békebarát és antimilitarista. Rójalista propaganda folyik a hadseregben

Belgrád, december 8. Itteni diplomáciai körökben az utóbbi időben sok szó esik Görögország belpolitikai helyzetéről, azokkal az ellenforradalmi mozgolódásokkal kapcsolatban, amelyek egy a görög fővárosban, mint az ország egyes vidékein észlelhetők.

Az ellenzéki görög lapok állandóan olyan híreket terjesztenek, hogy a hadsereg körében nagy az elégedetlenség Venizelosz új politika irányával szemben, amely a görög-török barátsági szerződésben jutott lekeletánsabb kifejezésre. Az ellenforradalmi mozgolódások mögött kétségkívül Pangalosz áll, akit a legutóbb felfedezett összeesküvés alkalmával le is tartóztattak. Ezenkívül a rójalista lapok hírt adtak arról, hogy Szalonikiben és Lariszban is számos tisztet tartóztattak le, amit ugyan a kormány megafólt, de a tartóztatásokról szóló hírek ennek ellenére is makacsul tartják magukat. Nagyon valószínűnek látszik, hogy Pangalosz mozgalmának éppen azokon a vidékeken volt a legerősebb talaja, ahol ezek a letartóztatások történtek.

Venizelosz békeszerető politikája egyébként ugylátszik nem talál helyeslésre azokban a katonai körökben sem, amelyek eddig a legfőbb támaszai voltak a köztársasági rezsimnek. Tény az,

hogy Kondilisz tábornok, aki 1926-ban Pangalosz uralmát megdöntötte, Otoneosz tábornokkal, a vezérkar tekintélyes tagjával együtt röviddel ezelőtt igen komoly formában figyelmeztették Venizeloszt, hogy békeszerető, a lefegyverzésre irányuló és a katonai körökkel bojkottáló politikája rossz vért szül a hadseregben és eltávolítja a katonaságot. Ugyanekkor figyelmeztették a miniszterelnököt a hadseregben folyó nagy rójalista propagandára is.

Kondilisz a jövő miniszterelnöke?

A rójalista lapok Kondilisz tábornok fellépésével kapcsolatban messzemenő kombinációkba bocsátkoznak, az egyik lap szerint Kondiliszben kell látni a jövő miniszterelnökét.

Maga Venizelosz ezekkel a hírekkel szemben igen biggadtan viselkedik. Szerinte a köztársaság elég erős és a nép többsége bizalommal van a mai rezsim iránt. A rójalista lapokat csak azzal fenyegette meg a miniszterelnök, hogy alkotmánymódosító javaslatot fog a parlamentnek benyújtani, amely szigorú büntető rendelkezéseket fog tartalmazni azok ellen az újságírók ellen, akik szükség nélkül közölnek a közvéleményt megriasztó híreket.

Kellemetlen szájszag

visszataszító. Csunya színi fogak eltorzítják a legszebb arcot. Mindkét szépséghibát azonban és alaposan el lehet tüntetni a pompás úditó Chlorodont-fogszázt gyakran már egyszeri használatával. A fogak már egyszeri használat után gyönyörű élféltetésben ragyognak, különösen ha a tisztításhoz külön erre a célra készített fogazatos sörtét Chlorodont-fogkefét használjuk. A fogak közé szorult rothadó ételmaradékok, melyek a kellemetlen szájszagot okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolíthatók. Kísérlet meg egy tubus fogkefével. Chlorodont-fogszázt, fogkefét és szájszív mimenten kapható. Csak kék-fehér-zöld színű csomagolásban „Chlorodont” felirattal van ellátva.

Itteni diplomáciai körökben egyébként szilárd a meggyőződés, hogy Marinkovics külügyminiszter athéni látogatása sokban tisztázni fogja Balkán politikai helyzetét és a vizütm feltétlenül kedvező hatása lesz a görög belpolitika további alakulására is.

A tiszték szűk a török ellenes hangulatot

Athén, december 8. Görögországban a legutóbbi napokban újabb forradalmi mozgalmak észlelhetők. Az elégedetlenség a hadsereg tisztikarában egyre erősödik és ezt Venizelosz sem tudja leszerezni, holott néhány nappal ezelőtt azért vette ő maga át a hadügyi tárcát, hogy a hadseregben rendet teremtsen. Az elégedetlenkedők élén Kondilisz tábornok áll, aki annakidején Pangalosz uralmát megbuktatta. Az egyik athéni lap azt írja, hogy Kondilisz a közeljövő embere.

A tisztikarban azért nagy a felháborodás Venizelosz ellen, mert antimilitaristának tartják és török-olasz orientációja is nagy visszatetszést kelt a hadsereg körében. Venizelosz sajtója erőlyesen visszatetszít a miniszterelnök elleni vádakot és azt állítja, hogy a támadások nem egyebek monarchista manővereknél, amelyekkel diszkreditálni akarják a köztársasági kormányt. Ezt a célt a monarchisták úgy akarják elérni, hogy most újra szítani kezdik a már régen elhamvadtt törökgyűlöletet.

A katonai és monarchista körök különösen Görögország mostani szövetségi politikáját kifogásolják, mivel ez határozottan francia-ellenes, míg a tiszteknek nagy része franciabarát.

A fejtelten diktátor. Londonból jelentik: Angliában nemrég szélekvő mozgalmat indítottak aszírnt, hogy a XVII. század nagy történelmi alakjának, Cromwell Olivérnek Priorityban nyugvó hamvait exhumálják és a Westminster-apátságban helyezték további örökös nyugalomra. Ezzel a mozgalommal kapcsolatban Micado Wilkins lelkes rendkívül érdekes közlést tett. Kijelentette, hogy birtokában van a XVII. századbeli egyesült angol köztársaság protektorának bebalzsamozott koponyája, amelytől semmiféle kincsért sem hajlandó megválni. Wilkins tisztelendő ki-jelentései után Angliának számolniá kell azzal, hogy amennyiben Cromwell hamvait exhumálják és valóban átszállítják a Westminster apátságba, a nagy diktátornak fej nélkül kell tovább aludni örök álmát. A mai diktátorok rendszerint már életükben evesztik a fejüket.

Felkéretnek a Haggibbor pingpong szakosztályának tagjai és azok kik ping-pongozni szándékoznak, hogy a f. hó 9-én, kedden este fél 8 órakor a Király ueca 28. sz. alatti klubhelyiségben jelenjenek meg.

Tanári pályára készülő kolozsvári zsidó főiskolai hallgatók ezuton kéretnek fel, hogy a zsidó főiskolai hallgatók pedagógiai körének megalapítása céljából ma este fél kilenkor a Diakmenza Honvéd ueca 11. sz. alatti olvasótermében teljes számban megjelenjenek szíveskedjenek. Az előkészítő bizottság.

Elhalasztották a lupényi monstreper tárgyalását. Déváról jelentik: A lupényi vérengzések ügyében megindított eljárás bünygyi tárgyalását hétfő reggelre tüzte ki a dévai törvényszék. A tárgyalásra az esetleges rendezavarások elkerülésére erős karhatalmat vezényeltek Dévára. Az érdeklődők óriási tömege töltötte meg a törvényszék esküdtzéki tárgyalótermét, azonban a tanak és részben a vádlottak távolmaradása miatt a törvényszék elrendelte a tárgyalás elhalasztását.

A zsidó kégyenlő ne pártba

Egy új n készítésél

Cluj—Kolozsvár, Kelet tudósítójától) professzor rendkivüzet adott a román bukaresti Curierul katársának. Ez a UER hivatalos org lentései ennél fogva valónak alapossága litikus személye tes az is, hogy Constan zsidóság politikai teljes egészében a pontot teszi magáé tot, amely az Uniu irányelveitől távol enyhítése és módo lap szerkesztője S megfogalmazásánál közölt, egy pillan mályosítani példá Stere professzor a r álló politikai szerv álló nemzeti kisebb dó párt megalakita állást.

A romániai kise szólva, Stere a köv

Nem lehet szögat a k oldása né

A román állam ban lakják kisebbs lakosságának csak lönbözök származás kosságtól. Nem leh man államot anélk gek számára kielég remtenként. Olyan tenünk számukra, fogadják a román helyzetet megtere lesz semlegesiteni ges centrefugális eredményt el lehet ban is, ahol három együtt ugyanazon között és ugyanaz sön és felvirágoz három nemzet m nélkül el együtt s ki közöttük a nem ját elvetni, vagy mus számára a Próbálnak csak r országai olaszok, ho leszakítsák és Itál

A kisebb polgári e

A minden fe mazott polgári e gendó arra, hogy remten a kisebbs dezte az újságíró

Az egyenjo nélkülözhetetlen és minden bizony lentene a kisebbs kisebbségek azon hogy mint biztos kezó közösségeket lönösen ami kult lődésüket illeti.

A zsidóság:

A romániai tatta szavait St képezi a kisebbs vetett problémák megoldását tehát általános mego kell iktatni. Tudók nagy része n hogy ók nemzet nak. Senki sem hogy a zsidók sz nek megfelelően Senkisen vitát szempontból a r rületeken élő zs

A zsidó kérdés megoldása: a zsidóságot nemzetnek kell elismerni egyenlő nemzetek között

Stere Constantin az önálló zsidó pártban látja a zsidóság politikai útját

Stere professzor a kisebbségi kérdéstről és a zsidó problémáról adott nyilatkozatában, megállapítja, hogy a zsidóság az egész világon etnikai kisebbség és kisebbség-politikai szervezkedése útján összekötő hid lehet a többségi nemzet és a többi kisebbségek között

Egy új nemzetközi jogrend küszöbén állunk, amelynek előkészítésében nagy feladat vár a zsidóságra

Cluj-Kolozsvár, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától). Constantin Stere professzor rendkívül érdekes nyilatkozatot adott a romániai zsidókérdésről a bukaresti Curierul Israelit hetilap munkatársának. Ez a lap, ismeretesen, az Uj Kelet hivatalos organuma. Stere kijelentése emellett nemcsak mondani valóinak alapossága és a nyilatkozó politikai személye teszi érdekessé, hanem az is, hogy Constantin Stere a romániai zsidóság politikai orientációját illetően teljesen egészségesen a zsidó nemzeti álláspontot teszi magáévá, azt az álláspontot, amely az Unioneanak és lapjának irányelveitől távol áll. Azok a stílusirányítások és módosítások, amelyeket a lap szerkesztője Stere kijelentéseinek megfogalmazásánál nyilvánvalóan eszközölt, egy pillanatra sem tudják elhomályosítani például azt a tényt, hogy Stere professzor a romániai zsidóság önálló politikai szervezkedése és egy önálló nemzeti kisebbségi alapon álló zsidó párt megalakítása mellett foglalt állást.

A romániai kisebbségi problémáról szólva, Stere a következőket mondta:

Nem lehet konszolidálni az országot a kisebbségi kérdés megoldása nélkül

A román államot tekintélyes számban lakják kisebbségek. Az ország összlakosságának csaknem negyedrésze különböző származásában a többségi lakosságtól. Nem lehet konszolidálni a román államot anélkül, hogy a kisebbségek számára kielégítő helyzetet nem teremtenénk. Olyan helyzetet kell teremtenünk számukra, hogy lelkileg is elfogadják a román államot. Ha ezt a helyzetet megteremtettük, módunkban lesz semlegesíteni a kisebbségek esetleges centrifugális törekvéseit. Ezt az eredményt el lehet érni. Elérték Svájcban is, ahol három különböző nemzet él együtt ugyanazon törekvések keretei között és ugyanazon állam megerősítésén és felvirágoztatásán dolgozva. A három nemzet minden külső kényszer nélkül él együtt s hiába próbálna valaki közötni a nemzeti szétválasztást magját elvetni, vagy pedig az irredentizmus számára atmoszférát teremteni. Próbálnak csak meg például az olaszországi olaszok, hogy a svájci olaszokat leszakítsák és Itáliához esatolják!...

A kisebbségeknek nem elég a polgári egyenlőség

A minden fenntartás nélkül alkalmazott polgári egyenlőség nem-e elegendő arra, hogy kielégítő helyzetet teremtsen a kisebbségek számára? — kérdezte az újságíró.

Az egyenjogúsítás kétségtelenül nélkülözhetetlen — válaszolta Stere — és minden bizonnyal fontos lépést jelentene a kisebbségek kielégítése felé. A kisebbségek azonban arra törekednek, hogy mint biztosított jogokkal rendelkező közösségeket ismerjék el őket, különösen ami kulturális és felekezeti fejlődésüket illeti.

A zsidóság: nem etnikai kisebbség

A romániai zsidó kérdés — folytatta szavait Stere — integráns részét képezi a kisebbségek jelenléte által felvetett problémáknak. A zsidó kérdés megoldását tehát a kisebbségi probléma általános megoldásának keretei közé kell iktatni. Tudom, hogy a regáti zsidók nagyrésze nem hajlandó elismerni, hogy ők nemzeti kisebbséget alkotnának. Senki sem vitathatja azonban el, hogy a zsidók származásuknak és hitüknek megfelelően kisebbséget alkotnak. Senkinek sem vitathatja el, hogy ebből a szempontból a regátban és a csatolt területeken élő zsidók közös törekvések-

kel és érdekekkel egybekapcsolat közöset alkotnak, amely érdekek és törekvések a világ bármely részén élő zsidókkal is összekötik őket. Felekezeti szempontból is külön vannak a romániai zsidók megszervezve, nem is beszélve arról, hogy évezredek kulturájuk révén a zsidók különálló kulturális tipust is képviselnek.

A zsidó kisebbség összekötő hid lehet a többségi nemzet és a többi kisebbségek között

Ilyen körülmények között — folytatta tovább Stere — a zsidó kérdés lényegében nem különbözik a többi kisebbségek problémájától, bár kétségtelenül van különbség a zsidók és a többi kisebbségek között. Ez a különbség első sorban is abból a tényből folyik, hogy a zsidók nem élnek kompakt tömegekben egy bizonyos területen és nem alkotják ama bizonyos terület lakosságának összes társadalmi osztályait. A zsidók az egész országban szét vannak szórva és különösen a városi elemet alkotják. De éppen eme körülményből kifolyólag a zsidó kérdés megoldása könnyebb és inkább az állam érdekében áll. Minthogy az egész országban — a románlakta és a kisebbségi centrumokban egyaránt el vannak terjedve, a zsidók a román állam belső harmóniájának megteremtésénél igen fontos szerepet játszhatnak, mert összekötő hidat teremhetnek meg a többségi nemzet és a kisebbségek között.

A cionizmus a zsidó nemzet érdekközösségének megnyilatkozási formája

A nemzeti alapon álló kisebbségi pártok a világ bármely részén kivétel nélkül irredenták. Nemesak azért, mert törekvéseikben elkülönödnék attól az államtól, amelyben tevékenykednek, de irredentizmusuk egy más állammal szemben szimpátiájukban is megnyilatkozik. Ilyen nemzeti pártot a zsidók természetesen nem képezhetnek. Nem lehet viszont elvitatni, hogy a zsidóság nemzetet alkot. Egy nagy és régi nemzetet. A zsidóságnak a többi nemzetek közötti helyzete azonban nem normális, mert nem létezik még egy olyan nemzetközi jogrend, amely másképpen is biztosítaná a jogait minden egyes nemzetnek, mint a jelenlegi államapparátus révén, amely meg nem felelőnek bizonyult. A zsidóság nincs képviselve a Népszövetségben, bár a zsidók akárhol is éljenek, különül a nemzetet alkotnak sajátos tulajdonságaikkal és érdekközösségükkel. Véleményem szerint a cionizmus nem egyéb, mint a zsidó nemzet eme érdekközösségének megnyilatkozási formája.

Meg vagyok győződve arról, hogy Romániában is elkerülhetetlen lesz egy zsidó politikai párt alakulása, függetlenül attól, hogy milyen formában fog kikristályosodni. Ez a csoport fogja képviselni a zsidók érdekközösségét és lényegében olyan lesz, mint a többi nemzeti kisebbségi pártok, anélkül természetesen, hogy irredenta törekvései is volna. És ez az álláspont igaz olyan országok számára is, mint Franciaország és Anglia, ahol a zsidók a legteljesebb jogegyenlőségnek örvendenek, annál is igazabb tehát, hogy olyan országokban, amelyekben a zsidók el vannak nyomva és néhol a cári Oroszországra emlékeztető viszonyok között kénytelenek élni.

A zsidó kérdés megoldása: a zsidóság nemzet, az egyenlő nemzetek között

Nem-e járhat rossz következményekkel — kérdezte az újságíró — ha a regáti zsidóság kisebbségnek deklarálja magát, a következőket válaszolta Stere:

Nem látok ebben semmi rosszat. Hiszem, hogy a romániai zsidók, biztosítva maguk számára etnikai kisebbségi jogaik respektálását, nemesak a legjobb polgárai lesznek az államnak, de ugyanakkor összekötő kapocsot fognak képezni az összes kisebbségek között.

Harcoljanak-e a zsidók nacionalista törekvésekért? — kérdezte azután az újságíró.

A kérdésre Stere a következő igen figyelemreméltó választ adta:

Mindannyiunkra döntő kihatású korban élünk. Olyan korszakban, amely től az emberiség jövője függ. Nagy-nyagy átalakulások küszöbén állunk. Ha a mostani megrázkódtatásból nem fog egy olyan új nemzetközi jogrend megszületni, amely megkönnyítene az államok és népek közötti normális együttélés újrafelvételét, az emberi civilizáció össze fog omlani.

A zsidók szerepe egy új nemzetközi jogrend megteremtésében

A zsidók fontos tényezők lehetnek

az új nemzetközi jogrendért folytatott harcban. Minthogy az egész világon szétszórtva az összes népek között élnek és részt vesznek e népek egész életének minden megnyilatkozásában, éppen a zsidók járulhatnak hozzá az új nemzetközi jogrendet megteremtő atmoszféra előkészítéséhez.

A zsidó tömegek benne élnek az idő vívódásának ritmusában. Szinte természetesen vonzódnak ama nagy törekvések köréhez, amelyek meg akarják menteni a civilizációt és új erőkkel kívánják felruházni az emberi fejlődés törekvéseit. Mindezeknél fogva a zsidók fontos szerepet tölthetnek be az új nemzetközi jogrend megteremtésénél, amely től függ egyúttal az is, hogy a zsidóságot, mint nemzetet ismerjék el egyenlő nemzetek között. Ez az egyetlen útja a zsidó kérdés megoldásának.

Stere figyelmeztette Maniut a Vlad-féle kultusz törvény súlyos következményeire

A beszélgetés során szóba jött ezután a kultusz törvény kérdése is. Stere elmondta, hogy annak idején figyelmeztette Maniut, milyen nagy hibát követ el, midőn nem veszi figyelembe a zsidó felekezeteknek azt a jogát, hogy saját maga állapítsa meg felekezeti szervezeteinek formáját. Stere a kormány figyelmét felhívta a Vlad-féle módosítások veszedelmes voltára és ismételtlen sajnálkozásának ad kifejezést afölött, hogy tanácsait nem hallgatták meg. Végül az antiszemitizmus problémájáról szólva, Stere a következőket mondta:

Az antiszemitizmus mélyen káros a román állam konszolidálására

Az antiszemita agitációk és zavargások kérdésében elfoglalt álláspontom ismeretes, bár nemesak én, hanem politikai barátaim is úgy a parlamentben, mint a parlamenten kívül határozott küzdelmet folytatunk az antiszemitizmus ellen. Ugy én, mint barátaim meg vagyunk győződve arról, hogy az antiszemitizmus mélyen káros a román állam konszolidálására. Nem elég azonban, hogy az antiszemitizmus elleni küzdelmet csak néhány román politikus folytassa. Ebben az irányban a zsidó intellektuelekre is fontos szerep hárul.

Eddig Stere rendkívül érdekes nyilatkozata, amelynek kommentálására még vissza fogunk térni.

Egyre apad a Közgazdasági Bank csődtömege

A hivatalos szakértők egyenként 380.000 lejt számítottak fel munkájukért. A törvényték 150 ezer lejre szállította le a szakértői díjat. A Semmitőszék fog végső fokon dönteni a szakértői díj összegéről

Elkészült a vádirat a Közgazdasági Bank igazgatóinak ügyében

Cluj-Kolozsvár, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári Egyesült Közgazdasági Bank Rt. bukásának ügyében már befejeződött a vizsgálat a kolozsvári törvénytékén. Az ügyészség elkészítette a hatalmas vádiratot, amely felsorolja azokat a vádakat, amelyeket az ügyészség emel a bank igazgatói ellen a hatalmas méretű bankbukás ügyében. Több, mint két éve húzódik ez a vizsgálat és ez a két év elegendő volt ahhoz, hogy a több, mint 60 milliót képviselő csődtömeget ugyszólván az utolsó lejjig felemészék a legkülönbözőbb címen felszámított költségek, szakértői vizsgálatok, stb. Mire a vizsgálat véglegesen befejeződik, a sokezer kisegisztencia vagyona véglegesen eluszik a legkülönbözőbb felszámolásokon.

Most is — bár a vádirat már néhány héttel ezelőtt elkészült — egy újabb elszámolás jogi eljárása tolja ki az igazgatók ügyében a főtárgyalás megtartását. A törvényték ugyanis Cioran Sabint, a Banca Nationala kolozsvári fiókjának aligazgatóját bízta meg azzal, hogy a hivatalos szakértői vizsgálatot levezesse. A csődtömeg gondnokság részéről Enescu igazgatót, az Agrár Bank igazgatóját bízta meg a szakértői vizsgálattal.

Enescu és Cioran egyenként 380 ezer lejt számítottak fel szakértői vizsgálatuk díjazásáért.

A törvényték a szakértőknek ezt az igényt 150 ezer lejre redukálta. A kinstár azonban ezt az összeget is tulsoknak találta és felfolyamodással élt a táblához, amely második fórumon 100 ezer lejbe állapította meg a szakértők munkadíját. Ez az összeg viszont a szakértőket nem elégitette ki, akik

a tábla döntését a Semmitőszékhez fellebbezték meg.

Amíg tehát a Semmitőszék döntése a szakértők fellebbezéséről nem érkezik be, nem fejeződhet be a vizsgálat a bankbukás ügyéről sem. Még a vizsgálat befejezésétől és a főtárgyalástól függetlenül is azonban, még mindig, mint egy nagy kérdőjel mered a pénzüktől kifosztott bankbetétesek elé az a kérdés: mi lesz a csődtömege? Meg fogja-e valaki kapni elvesztett pénzének legalább egy kisiny hányadát?

Hirdessen az Uj Keletben

Elhangzott az ítélet a moszkvai „ipari párt“ összeesküvőinek bünperében

Ramsin professzort és négy fővádlott-társát golyó általi halálra ítélte a moszkvai szovjetbiróság

Az összes többi vádlottakat tíz-tíz évi fegyházra ítélték

Moszkva, december 8. Két hét óta az egész nyugati világ figyelme arra a perre volt irányítva, melyet a moszkvai szovjet-törvényszék az úgynevezett „ipari párt“ összeesküvői ügyében tárgyalt. A per tárgyalásain elhangzott tanuvallomások élénk külpolitikai bonyodalmakat is támasztottak, amennyiben a per fővádlottja: Ramsin professzor és több összeesküvéssel vádolt mérnök-társa teljes határozottsággal kijelentették, hogy Franciaország és Anglia katonai és diplomáciai körei formális háborút készítettek elő Szovjet-Oroszország ellen.

A vallomások úgy francia, mint angol felelős politikusok részéről a legnagyobb fokú ellenkezést váltották ki s az egész francia sajtó annak a nézetének adott kifejezést, hogy Ramsin professzor a szovjet agent provocateur-je csupán, akit vallomásának tételére különböző fenyegetésekkel, illetőleg ígéretekkkel kényszerítettek rá. A szovjet vezetősége a per tárgyalása alatt hatalmas tömegeket vonultatott fel Moszkva utcáin, amelyek halált kívántak a vádlottak fejére. Közben a moszkvai rádióleadó-állomás francia, angol és német nyelven

a francia és angol kormány tagjait közönséges banditákként állította be, akik az orosz proletár-állam ellen fegyveres támadást készítenek elő.

Ez a rádiópropaganda Henderson angol külügyminiszter éles tiltakozását vonta maga után, bejelentve, hogy amennyiben az orosz rádióleadó-állomások tovább folytatják a hasonló hangú és irányú propaganda-előadásokat, úgy Anglia meg fogja szakítani a diplomáciai összeköttetést Szovjet-Oroszországgal. Hasonló kijelentések hangzottak el Briand és Poincaré ajkairól is, akik mindvégig annak a nézetüknek adtak kifejezést,

hogy a Ramsin professzor és társainak, az „ipari párt“ fővádlottjainak vallomásaiban foglalt állítások merő koholmányok

s az egész per nem szolgál egyebet, mint az éhező orosz tömegek elégtelenségének levezetését.

Annak ellenére azonban, hogy ezek a tiltakozások elhangzottak s úgy a francia, mint az angol kormányok eirre bejelentették, hogy amennyiben a per kimenetele a fővádlottak állításainak akceptálásával, tehát elítélésükkel végződne, retorziókkal fognak élni Oroszországgal szemben: a per tovább folytatódott, még pedig ugyanolyan hangnemben, mint a tárgyalás elején. Tegnap éjjel a moszkvai szovjetbiróság meg is hozta ítéletét a

Megjelent az új Galsworthy

a világhírű író legújabb műve:
A szent ember I-II. . . . . ára 245 lej,
ugyancsak most jelent meg:
Jock London: A vén halász meséi . . . . . ára 95 lej,
Drasche Lázár A.: Amyi ára 204 lej,
Földi Mihály: Mámorosok I-II. . . . . ára 238 lej,
Theodor Dreiser: Amerikai tragédia I-II-III. . . . . ára 612 lej,
a 3 hatalmas kötet . . . . .
Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

perber, amely a moszkvai tömegek kívánsága szerint —

a fővádlottak halálra való ítéletével végződött. A szovjetbiróság Ramsin professzort és négy fővádlott-társát golyó általi halálra,

az összes többi vádlottakat pedig

egyenként és fejenként tíz-tíz évi kényszermunkára ítélte.

Amilyen megnyugvást keltett Oroszországban az ítélet, olyan megdöbbenést váltott ki a többi európai országokban, annak ellenére, hogy valószínűnek tartották, hogy a szovjetbiróság halálra fogja ítélni a fővádlottakat.

A „király rikkancsai“ súlyosan inzultáltak Victor Basch professzort, az Emberi Jogok francia ligájának elnökét

A 72 éves professzort súlyos sérülésekkel szállították el lakására

Párizs, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Emberi Jogok francia ligája tegnap este a Danton teremben nagygyűlést tartott. A gyűlés a francia-német közlekedés propagandáját volt hivatva szolgálni és a napirend legfőbb pontja, a liga elnökének Victor Basch professzornak előadása lett volna, aki „Németország és mi“ címen készült előadást tartani. Amikor Basch professzor a pódiumra lépett, hogy előadását megkezdje, a „király rikkancsai“nak egy hatalmas

esetű csoportja rontott be a terembe és „Halál a németbarát Basch professzorra“ kiáltásokkal előzönlöttek a tribünt, miközben a csoport több tagja megragadta a 72 éves professzort, akit ököllel, gummibotokkal és rugásokkal brutálisan bántalmaztak. Basch professzort, akinek egész testét elborították a sebek, eszméletlen állapotban szállították haza lakására, ahol hosszabb ideig kell majd az ágyat őrizze.

A sors irónája, hogy a zsidó Basch

professzort most másodszer érte ilyen természetű inzultus. Mig tegnap németbarátság címén verték véresre Párizsban, addig néhány esztendővel ezelőtt nacionalista német diákok akadályozták meg hangos botrányval berlini előadását. Basch professzor annakidején, mint a németországi Emberi Jogok ligájának vendége tett körutat Németországban és a német kampókeresztések a „zsidó Basch“ Németországból való kitiltását követelték.

Barthou kormányalakítási kísérlete is megghiúsult

A deznált miniszterelnök visszaadta megbízását Doumergue elnöknek. Valószínűleg Lavale kap új megbízást

Lavale az új deznált miniszterelnök

Párizs, december 8. Barthou deznált miniszterelnök ma egész napon át tárgyalt vezetőpolitikusokkal kormánya megalakítása érdekében. A kormányban való részvételre felkért Herriot pártja támogatását kilátásba helyezte, de ő maga részéről kitért a tárcavállalás elől, mert a földesuszamlási katasztrófa nyomainak eltüntetése előtt nem akarja elhagyni Lyont. Az esti órákban Barthou lakásán együtt voltak Briand, Jouvenel, Chautempst, Loucheur, Maginot, Daladier, Cheron. Barthou sajtónyilatkozatban annak a reményének adott kifejezést hogy holnapra befejezheti tárgyalásait és megalakíthatja kormányát. Ezt délbén Doumergue elnöknek is bejelentette.

Párizs, december 8. Barthou tegnap másfél óra hosszat tartózkodott az Elysée-palotában, ahol jelentést tett Doumergue elnöknek kormányalakítási tárgyalásairól.

Politikai körökben úgy hírlik, hogy Briand, Cheron, Lavalle és Germaine Martin megtartják tárcáikat Barthou kormányában is. Nincs kizárva annak lehetősége sem, hogy Tardieu esetleg meghívást nyer a kormányba s ez esetben a gyarmatügyi, vagy közmunkaügyi tárcát kapja. Barthounak szándékában áll az elnökségen kívül a belügyi tárcát is megtartani.

Párizs, december 8. A pártfrakciók állandóan üléseznek, hogy idejében tudomást szerezhessenek tárgyaló bizottságaiknak Barthouval folytatott megbeszéléseiről.

Lapzártakor érkezett jelentés szerint Barthou kormányalakítása sem sikerült és a rezignált miniszterelnök visszaadta megbízását Doumergue köztársasági elnöknek. Valószínű, hogy az elnök Lavallet fogja deználni. Barthou kormányalakítását egyébként

a jobboldali pártok és a radikális szocialisták közötti ellentétek tették lehetetlenné. Ugyanis a radikális szocialisták ragaszkodtak ahhoz, hogy ők kapják meg a belügyi tárcát, amihez viszont a jobboldaliak nem járultak hozzá.

Párizs, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Barthou másfélnapos miniszterelnöksége után ma este visszaadta megbízását Doumergue köztársasági elnöknek. Barthou kormányalakításának sikertelensége főleg személyi okokra vezethető vissza, amelyek miatt nem tudott olyan kormánykoalíciót összehozni, amely a jelenlegi politikai

helyzetben megfelelt volna. Doumergue köztársasági elnök Barthou lemondása után

Pierre Lavalle, volt munkaügyi minisztert hívatta magához, aki mint deznált miniszterelnök hagyta el az elnökségi palotát.

Pierre Lavalle ma délbén együtt ebédelt Tardieuval. A délután folyamán felkereste Poincarét és Briand-t, Maginor volt hadügyminisztert, Barthout és Cheron volt igazságügyminisztert, valamint Malvy és Daladier képviselőket. Az esti órákban Heriottal tárgyalt hosszasan Lavalle.

A máramarosszigeti zsidóság tömeggyűlésen követelte a hitközségtől a vidéki hus behozatalának engedélyezését

Máramarosszigeti tudósítónk jelenti: A szigeti ortodox zsidó hitközség vezetősége két évvel ezelőtt a községi jövedelmek fokozása érdekében úgynevezett „iszur sechita chuc“ tilalmat mondott ki a vidékről behozott vágott husra. A szegénysorsu zsidó lakosságot ez az iszur a mai drágaságban, amikor vidékről husz lejté hozták a hus kilóját, súlyosan érinti. Weisz Izrael, a Chevra Kadisa elnökének irányítása mellett akció indult meg az időszerűtlen iszur felfüggesztése érdekében. Vasárnap délután ebben a tárgyban erősen látogatott négyülést tartottak a templom udvaron, ahol az iszur eltörlése mellett Fleischer Marton, Rottenberg József és Weisz Izrael tartottak beszédet. A tömeg, mintegy 800 ember, ezután a

rabbi lakása elé vonult és hangosan tüntetve követelte a tilalom felfüggesztését a nyomorban összeülő beszedés által. Hosszas tanácskozások és üzenetváltások után a fiatal főrabbi, Salmen Léb Testelbaum ígéretet tett, hogy a kérdést tizennégy napon belül minden körülmények között dülőre viszi. Este nyolc órakor a tömeg nyugodtan eloszlott.

A próféta gyermek

Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

A KIRÁLY

II. Károly levelé jöve

Popovici marában.

„Fájdalom“

Bucuresti—
Uj Kelet tudósítójától
Busanescu miniszterek dekrétumokat
Stefanescu viselők vagy
Hanes az a tetését kéri.
Pardos a revízióját is
Manu lelké beteresztését
Ignat a CFI iránt érdeklő
Leon lupis brassói repül lej fizetéssel mérnököt.
Condeescu kijelenti, hogy zás nem jött

Vidrascu k...
hogy Dori P...
szenátorok s...
a volt közlek...
Parlamenti v...
sét kéri, am...
képviselve leg...
lődnak, szank...
nem, a rágál...
a közéletből.
Pardos kifo...
előtt kérte az...
társági tagjain...
meg eddig.
Popovici...
beterjeszti az...
(Nagy taps é...

Mironescu szőlőre és te...
intéztét követel

Szeretett...
pénzügymin...
jesztette el...
nek leszáll...
javaslatot.

A hadi tel

Szenzáció

Cluj-Koloz...
Kelet tudós...
hadbírósg...
kodik ki ann...
és közokirath...
részlete, ame...
vicin órnagy...
gyot, az egy...
tüzérszázalá...
perbe. Ahog...
megírta, a tis...
ják a terhük...
és Ianescu fő...
dolja meg...
hogy nemesa...
meiről, de ré...
osztokodtak...
geken. Iane...
tisztet, közü...
órnagyot, Ti...
rescu kapitán...
alezredeseket...
elősegítették

A hadbíró...
delte ezeknek

A KIRÁLY LEVELE

II. Károly a parlamenthez intézett levelében felajánlja a királyi ház jövedelmeinek 22%-os redukcióját

Popovici pénzügyminiszter benyújtotta a költségvetést a kamarában. Még mindig folyik a vita a közlekedésügyi minisztérium talpfa szállításai körül

„Fájdalommal lelkemben irtam alá a törvényjavaslatot” — írja a király

Bucuresti—Bukarest, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamarában Busanescu jegyző felolvassa az új miniszterek kinevezéséről szóló királyi dekrétumokat.

Stefanescu-Botosani kéri a köztisztviselők vagyonának revízióját.

Hanes az álláshalmozások megszüntetését kéri.

Pardos a politikusok vagyonának revízióját is kívánja.

Manu lelkész a kamattörvény sürgős betervezését kéri.

Ignat a CFR főtisztviselők földosztása iránt érdeklődik.

Leon lupista kérdezi, igaz-e, hogy a brassói repülőgépgyárnál 2 és félmillió lej fizetéssel alkalmaztak egy külföldi mérnököt.

Condeescu tábornok hadügyminiszter kijelenti, hogy a szóbanforgó alkalmazás nem jött létre.

A közlekedésügyi minisztérium traverz szállítása

Vidrascu kormányparti megállapítja, hogy Dori Popovici és Grandisteanu szenátorok súlyos vádakkal léptek fel a volt közlekedésügyi miniszter ellen. Parlamenti vizsgálóbizottság kiküldetését kéri, amelyben valamennyi párt képviselve legyen. Ha a vádak beigazolódnak, szankciók alkalmazandók, ha nem, a rágalmozásokat kell kiközösíteni a közéletből.

Pardos kifogásolja, hogy 10 évvel ezelőtt kérte az autonóm intézetek igazgatóságai tagjainak listáját, mégsem kapta meg eddig.

Popovici Mihály pénzügyminiszter betervezte az 1931. évi költségvetést. (Nagy taps és éljenzés.)

A király levele

Mironescu miniszterelnök emelkedik szólásra és felolvassa a királynak hozzá intézett következő levelét:

Szeretett Miniszterelnök! Ma a pénzügyminiszter ur aláírásra terjesztette elem a tisztviselők fizetésének leszállítására vonatkozó törvényjavaslatot. Fájdalommal a lelkemben,

A hadbíróóság irattárából eltűntek a nagy sikkasztási per eredeti aktái

Szenzációs tanuvallomások a katonatisztek perében

Cluj-Kolozsvár, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbíróóság előtt egyre jobban bontakozik ki annak a magyaránnyu családi és közokirathamisítási bűnpörnek a részlete, amelynek vádjával Stefanovicu őrnagyot és Ianescu főhadnagyot, az egyik besszarábiai garnizon tüzérszázalójának tisztjeit fogták perbe. Ahogy az Uj Kelet azt már megírta, a tiszték állhatatosan tagadják a terhükre irt büncselekményeket és Ianescu főhadnagy fölötteseit vádolja meg a következetesen azzal, hogy nemcsak tudomással bírtak üzemleiről, de részt is vettek azokban és osztozkodtak vele a sikkasztott összegeken. Ianescu mintegy huszonöt tisztet, köztük Stefanescu és Popescu őrnagyot, Titran kapitányt, Teodorescu kapitányt, Anastasiu és Petrescu alezredekereket azzal vádolta meg, hogy elősegítették a sikkasztásokat.

Eltűntek az eredeti akták

A hadbíróóság természetesen elrendelte ezeknek a tiszteteknek beidézését.

csak a nehéz pénzügyi helyzetre való tekintettel tudtam magam elhatározni, hogy ezt a javaslatot aláírjam. Biztos vagyok abban, hogy midazok, akik az ország súlyos helyzetét ismerik és megértik, hazafias érzésüktől segítve fogják meghozni ezt az áldozatot a nehéz helyzet elviselésére. Remélem és kívánom, hogy ez az áldozat minél rövidebb ideig tartson.

En magam is kötelességemnek érzem az ország köztisztviselőinek példát mutatni és ezért arra kérem Önt, adja meg a szükséges utasításokat a pénzügyminiszter urnak, hogy úgy nekem, mint a királyi család tagjainak törvényes illetményeiből 22 százalékot vonjanak.

Fogadja Miniszterelnök Ur, tiszteletem és szeretetem kifejezését.

A képviselők felállva percekig tapsolják a királyt. A terem II. Károly éljenzésétől visszhangzik.

P. Ioanitescu a kormánypart nevében javasolja a parlament tagjai napidíjainak leszállítását. (Nagy zaj.)

Iorga indítványozza, hogy azok a képviselők, akik különböző vállalatok igazgatósági tagjai, tantiemeikből adjanak megfelelő részt közcelokra.

Ezután folytatják a felirati vitát, amelyhez Ralea kormányparti szóval fel. Foglalkozni kíván a pártok helyzetével. Mindenekelőtt megállapítja, hogy restaurációra van szükség, mert az intellektueller nem dominálnak eléggé a pártokban.

Diktatúráról beszélnek, de hol vannak a román Mussolinik? Nincs nálunk olyan népszerű ember, akinek igájába haítaná a román nép a fejét. Már volt nálunk diktatura, a liberálisok azt csinálták, amit akarnak, csufosan megbuktak. Az egyetlen ut, amelyen járni szabad, a demokrácia útja. Sajnos, a kormány sem halad mindig ezen az uton. (Taps a szocialistáknál). (Cuza: A zsidók tapsolnak!)

Ralea azzal fejezi be nagyhatású beszédét, hogy szük a politikai élet teljes reorganizálása.

Ugyanakkor megállapította a hadbíróóság, hogy Stefanovicu őrnagy aláírása egy esetben sem található meg, vagy pedig az „s. s.” (a magyar s. k.) jelzéssel, ami azt jelenti, hogy a vádirat csak másolatokat tartalmaz a Stefanovicu által aláírt aktákból. A hadbíróóság ügyészsége óriási megdöbbenéssel konstataálta, hogy a vádiratban lévő eredeti aktákat kilopták a a vádiratból. A hadbíróóság elrendelte erre vonatkozólag a katonai ügyészség vezetőinek is kihallgatását.

Három nő egybehangzó vallomása

A per nagy érdeklődéssel várt tanui holnap és holnapután érkeznek Kolozsvárra. A mai tárgyaláson néhány szenzációs érdekességi vallomás hangzott el. Ianescu főhadnagy mentőtánuit három nő, Végh Ida, Csonka Jolán és Csonka Irma kolozsvári lányokat hallgatták ki. Stefanovicu őrnagy és Ianescu főhadnagy ugyanis másfél éve Kolozsváron laknak, Ianescu főhadnagy csapattestnél, Stefanovicu pedig, mint magánember,

Számos női betegség,

csökkelmetlenség

elejét veszi a Lysoform

állandó használata

ERŐTELJES ant'szeptikum, elég hatékony, hogy a tudomány által ismert legellenállóbb bacillusokat megölje, a Lysoform, megfelelő oldatban az ideális antiszeptikum a nő „intim toalett”-je számára.

Megöli mindazon csirákat, amelyek a női nemi szerveket megtámadják, amikor a test ellenálló képessége csökkent; betegségeket okoznak, amelyek épen olyan kellemetlenek, mint veszedelmek. Tegye szokásává a Lysoform használatát — legyen azonnal egy üveget!

Lysoform csakis eredeti üvegben kapható. Kimerve eladott készítmények hamisítványok.

Megfelelő adagolásban a Lysoform megöli a tudomány ismerte legellenállóbb bacillusokat.

Lysoform

mert kilépett a hadsereg kötelékeiből. Stefanovicu és Ianescu Kolozsváron sokat voltak együtt és rendszerint társaságukban volt Végh Ida, Csonka Jolán és Csonka Irén is. A három nő szinte egyöntetien vall Stefanovicu ellen. Elmondják, hogy egyszer Stefanovicu lakásán voltak, amikor az őrnagy aktatáskájából kiesett néhány gépírt papírdarab.

Ezekben a papírdarabokban ők ráismertek azokra az aktákra, amelyek a vádiratból eltűntek. Egy alkalmmal együtt mulattak, amikor Stefanovicu kijelentette, hogy halotti tort fognak tartani. Mulatozás közben Stefanovicu elővette az aktákat és tűzbe dobta őket azzal a felkiáltással, hogy „Most már meghalt a per.”

A három nő annyira egyöntetien adta elő a papírok elégetésének történetét, hogy szinte ugyanazokat a szavakat ismételték meg a hadbíróóság előtt.

Stefanovicu tiltakozik a vádak ellen és kijelenti, hogy mindez nem igaz. Ő már 1928-ban feljelentést tett ezen a címen, hogy az akták eltűntek a hadbíróóságtól.

A tanukat nem esketik meg

Rang védőügyvéd kérésére a tanuk elmondják, hogy ma is a legjobb viszonyt tartják fenn Ianescuval és Csonka Jolán ma is vadházasságban él vele. Ezeknek az adatoknak figyelembevételével a hadbíróóság a három leány egyikét sem eskette meg. A tárgyaláson kihallgattak néhány katonatisztet, akik tagadják, hogy Ianescuval egyetértetek volna a sikkasztások elkövetésében.

Bobuti, a kolozsvári hadbíróóság irattárosát az ellopott akták ügyében hallgatták ki. Bobitiu elmondta, hogy a védőknek és a vádlottaknak gyakran adták ki a vádiratot, anélkül, hogy kontrolálták volna azután. Így lophatták ki a vádiratból az eredeti aktákat. Terpu alezredek, a hadbíróóság vezetőügyésze kijelenti, hogy azért nem indított vizsgálatot ebben az ügyben, mert az aktaellopások már amnesztia alá kerültek, amikor ő azt észrevette.

A tárgyalást Cihosky tábornok Kolozsvárra érkezése miatt csak délután négy órakor folytatják.

Ujra megkötik a cseh—magyar kereskedelmi szerződést

Prága, december 8. A cseh kormány még június elején hat hónapra felmondta a cseh-magyar kereskedelmi szerződést, amelynek most 15-én kellett volna lejárnia. Tekintettel arra, hogy a legutóbbi genfi tárgyalások csak informatív jellegűek voltak és az ügyben konkrétumot nem hoztak, a kereskedelmi szerződés elintézésének dolga a legaktuálisabbá vált. Ennek megfelelően, a cseh kormány most sürgősen tető alá akarja hozni a megoldást és a ma délutáni miniszter-

tanács behatón foglalkozott a későre halasztott elintézés valamely formájának megtalálásával. Elvetették azt a javaslatot, amely az egyezmény három hónapos meghosszabbításáról szóló indítvány megtételét célozta, de nem fogadták el azt az előterjesztést sem, amely az egyezmény végleges felbontását jelentené. Végül is azt a prozociót fogadták el, hogy haladéktalanul összeülnek a magyar illetékes bizottsággal és az egyezményt a legtöbb kedvezmény elve alapján sürgősen újra megkötik.

hatalmak politikai énk érdeklődéssel ak Oroszországhoz setleg beálló for-
g annak a fette- a irányul, hogy professzor tényleg ocateur volt-e.
et vezető politikai a nyugati hatal- az Oroszország ilódések vádját, g hünyös volt az zésében, illetve g szisztematikus ennyiben Ramsin eateur volt csak, vetődik a kérdés: életet végrehajt- g társain, vagy apok eseményei
álták eri
dszor érte ilyen Mig tegnap né- verték véresre any esztendővel met diákok aka- gos botránnyal nsch professzor ak nemetországi ak vendége tett ban és a német „sidó Basch” kitiltását köve-
is
zinüleg
ina. Doumergue thou lemondása
munkaügyi magához, aki miniszterelnök égi palotát.
delben együtt delután folya- t és Briand-t., nisztert, Bart- szágügyminisz- Daladier kép- kban Heriottal ucalle.
meggyü- déki hus ét
t és hangosan om felfüggesz- ülő besz disz sok és üzenet- rabbi, Salmen tett, hogy a belül minden re viszi. Este nyugodtan el-
vermek sidó regénye ORTÓ KELET ABAN

Biblia-tröszt alakult, mely Gutenberg-bibliákkal üzérkedik

Lebonyolitást nyert a világ legnagyobb biblia-üzlete

Az összes Gutenberg-bibliák Amerikába vándorolnak. A washingtoni parlamenti könyvtár másfélmillió dollárért vásárolt Gutenberg-bibliákat

Nemrégiben a karinthiai Szt.-Paul kolostor eladta a birtokában levő Gutenberg-bibliát, amelyért fantasztikusan nagy összeget, kétszázötven ezer dollárt kapott. Ez a legnagyobb összeg, amit a biblia egy példányáért valaha fizettek. Ez az eladás azzal a nagyarányú, szinte tözsei jellegű spekulációval van összefüggésben, amit a bibliával az inflációs időszak-tól egész mostanáig egy német bibliofil üzött. Még az infláció idején, tíz évvel ezelőtt, amikor az európai valuták romlottak, az amerikai mügyűjtők tudvalevően felhasználták a dollár varázsát arra, hogy Európa mükincseit összevásárolják. A mükincsek legnagyobb értékei közé az ugyneve: ett Gutenberg-bibliák tartoztak. A bibliának azok a legelső nyomtatott példányai, amelyeket a könyvnyomtatás óskorában maga Gutenberg és tanítványai primitív kézi sajtójukon készítettek. Egy német bibliofil felismerte ezeknek az 1500-as évek elejéről származó ritkaságoknak a nagy értékét és igyekezett a Gutenberg bibliákat spekulációs célokra összevásárolni. Azoktól a tulajdonosoktól, akik nem akartak kincsüktől megválni, opciót vett, amelyben a saját számára biztosította a vásárlás előjogát arra az esetre, ha mégis el akarnak adni a bibliájukat. A karinthiai Szt.-Paul kolostorral ugyanekkor hosszas alkudozás után sikerült kétszázötven ezer dolláros árban megegyeznie azzal a kikötéssel, hogy ezt a példányt csak később veszi át. Nem sokkal ezután be is következett az általános elszegényedés és a biblia tulajdonosai, akik eddig tartották magukat, mégis kénytelenek voltak a ritkaságot eladni. Mivel a Gutenberg-bibliák az említett bibliofil kezébe kerültek, ez hamarosan óriási összegekre verte fel azoknak az árát és a vásárlóknak minden összeget meg kellett fizetniük, amit kért értük. Formális biblia-tröszt alakult, amely diktálta az árakat és a tröszt fényes üzleteket csinált. A legjobb vevőre Henry E. Huntington los-angelesi milliósos személyében találtak aki több millió márkáért vásárolt bibliákat és tárgyat a Szt.-Paul kolostor példányának a megvételéről is. Mielőtt azonban ezt az üzletet megkötötték volna, a milliósos hirtelen meghalt. Ezután következett be váratlanul az amerikai tözsei krach, amikor a dollármilliómosok tmege-sen mentek tönkre és nem akadt vevőjük a bibliáknak, sőt sokan kénytelenek voltak a kezükben levő példá-

nyokat eladni. Ez erősen leszorította a Gutenberg-bibliák árát és a tröszt válságba került. Ez év nyarán egyszerre új vevő jelentkezett: a washingtoni parlamenti könyvtár az amerikai törvényhozás könyvtára számára meg akarta szerezni a Gutenberg-bibliákat. A parlamenti könyvtár vezetősége érintkezésbe lépett a német biblia-trösztrel, amely a tulajdonában levő összes példányokért hárommillió dollárt kért. A könyvtár csupán ennek a felét, másfélmillió dollárt volt hajlandó adni. A tröszt presztizs

okokból nem engedett az árából, de úgy oldotta meg a problémát, hogy a biblia-példányok felét eladja másfélmillióért, a másik felét pedig ingyen ajándékozza oda a washingtoni parlamentnek. Így létre is jött az üzlet, azonban egy akadályt el kellett még háritani. A karinthiai Beneés-kolostor ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy az az opció, amit évekket ezelőtt adott a bibliára, már nem érvényes. Perre került a sor és a pert a kolostor elvesztette, úgyhogy kötelezték arra, hogy a bibliát kétszázötven ezer dollárért átadja a trösztnek. A drága könyvet a legnagyobb elővigyázatossági rendszabályok mellett becsomagolták és Párizson át Cherbourgba vitték, onnan pedig egy amerikai hajón Newyorkba szállították. A világ legnagyobb bibliaüzlete ezzel most már teljes lebonyolitást nyert.

A st.-pauli bibliával a könyvnyomtatásnak a legelső és legértékesebb példányai mind az Újvilágba kerültek az elszegényedett Óvilágból, amely már oly sok kincsét volt kénytelen átengedni Amerikának.

Bulgária nem hajlandó az Oroszország ellen irányuló ellenséges blokkban résztvenni

Burov külügyminiszter szerint Bulgária az összes nagyhatalmakkal és szomszédaival kitünő viszonyban él

Szofia december 8. Burov bolgár külügyminiszter a parlamentben a külügyi költségvetés vitája során nagy külpolitikai exozét mondott, amelyben mindenekelőtt megállapította, hogy Bulgária kitünő viszonyban él az összes nagyhatalmakkal. Burov külügyminiszter szerint Bulgária a szomszéd-országokkal is jóviszonyban él. Ez a viszony kikerült az ultimátumok fázisából a közös és az egyéni jegyzékek korából és a természetlen bizalmatlanság atmoszférájából, amely mindig komoly komplikációkra vezethetett volna és most a normális és korrekt viszony létköre alakult ki Bulgária és szomszédai között, úgyhogy azok a nehézségek, amelyek fennállottak, eltűntek és a tárgyalásokat barátságos tónusban lehet folytatni.

Ami Bulgáriának Jugoszláviához való viszonyát illeti, Burov kijelentette, hogy a komplikációknak azok a lehetőségei, amelyek azelőtt fennállottak, kizártak látszanak. — Jugoszláviával két konvenciót is kötöttünk — mondotta, — az egyik a határmenti forgalomra vonatkozik, a másikkal a kettősirtoklások kérdéseket oldottuk meg. Mindkét konvenció hozzájárult a jóviszonyok kiépítéséhez.

Burov kijelentette ezután, hogy Bulgáriának Romániához való viszonya javult és bolgár alattvalók romániai szekvesztrált vagyona ügyében közvetlen tárgyalások indultak meg. Kifejezte azt a reményét, hogy Bulgária rövidesen aláírja a hágai megegyezést és ezzel áthidalja az összes külpolitikai nehézségeket. Az országnak Görögországhoz való viszonya ugyancsak jó és rendezett.

— Ami a balkán-államok egymás közt való megegyezését illeti — folytatta Burov — a bolgár kormány olyan politikát folytat, amely minden megalázás ellen van és megvédi az országot mindennemű beteg exaltáció ellen. — Törökországgal való viszonyunk — folytatta — számos szerződésben rendeződött. Tefvik Rudzsi bej szófiai látogatása a legbarátságosabb megvilágításba helyezte a két ország közötti viszonyt. Bulgária lassan-lassan a világgosszág felé halad a törvényes jogok tisztelete utján.

A bolgár külügyminiszter végül foglalkozott a kisebbségi kérdéssel s kijelentette, hogy a többség és kisebbség között már nem áll fenn ellenséges hangulat, ami néhány évvel ezelőtt észlelhető volt, hanem a testvériség és em-

beri szolidaritás kezd győzedelmeskedni. Szovjet-Oroszországgal kapcsolatban Burov megállapította, hogy a bolgár kormánynak nincsen semmi közössége azokkal az államokkal, amelyek ellenséges blokkot akarnak Oroszország ellen létesíteni és soha sem volna hajlandó ilyen kalandokban résztvenni.

SPORT

Eldöntetlen a kolozsvári futball-derby

A Haggibbor versenyzői a KAC országos ifjúsági vívőversenyén

Cluj-Kolozsvár, december 8. (Az Új Kelet tudósítójától.) A kolozsvári bajnokság őszi fordulója a vasárnapi derby meccsel befejezést nyert. A bajnoki lista élén a Romania vezet, az Universitatea-val egyenlő pontszámmal, de lényegesen jobb gólaránnyal. A Romania és Universitatea vasárnapi találkozása heves iramu, izgalmas mérkőzés keretében 2:2 (2:1) arányban végződött, ami meglepetésszámba ment, tekintve, hogy a Romaniat a szezonban mutatott kitünő formája után a mérkőzés győztesének tippelték. Czinczár bíró erélyesen vezette a meccset, de bíráskodását állandóan zavarták az U tul temperamentumos hívei.

A KAC országos ifjúsági vívőversenye. Szombat délután vette kezdetét a KAC országos ifjúsági vívőversenye, amelyben a Haggibbor és a KAC vívői mellett a nagyváradi S. E. versenyzői is résztvettek. Különösen a törvényesben voltak szép mérkőzések, ahol a Haggibbor és KAC versenyzői kerültek a döntőbe. A versenyt Hintz György (KAC) nyerte meg, a Haggibbor jóképességi ellenfelel, Neufeld Pállal szemben. Hintz és Neufeld holtversenyben jutottak a döntőbe, amelyet Hintz 5:1 arányban nyert meg. Részletes eredmények:

1. Hintz (KAC) 4 győzelem, 2. Neufeld Pál (Haggibbor) 4 gy., 3. Herz Gábor (Haggibbor) 4 gy., 4. Blankenber András (KAC) 2 gy., 5. Rados István (Haggibbor) 1 gy., 6. Pusztai József (KAC) 1 gy. Kardvívásban a Haggibbor gárdája nem volt elég állókép és a nagyváradi vívókkal szemben is egy a döntőig sem jutottak el. A Haggibbor vívói meglátszik az átmeneti periódus, a csapatnak ugyanis új trénerre van, ami magával hozza, hogy a vívók teljesítő képességében megszakadjon a folytonosság. A vívőverseny eredményei: 1. Hintz (KAC), 2. Hoffmann (NSE), 3. Hodosi (NSE) és 4. Somogyi (NSE), 5. Klinbok (NSE), 6. Hintz Miklós (KAC).

Vidéki eredmények:

Temesvár. A bécsi WAC vasárnap Temesváron mérkőzött a Ripensia ellen és 3:1 (2:1) arányban legyőzte a román proficsapatot. A bécsiek góljait Adamec, Hiti és Müller, a Ripensia vigaszgólját Lakatos lötte.

Arad. AAC—Olimpia 5:2 (3:2). Gloria—AMTE 3:3 (2:1) barátságosak. Szatmár. Törökvs—Viktoria Nagykaroly 2:1 (1:1).

BUDAPEST. Vasárnap, ünnepélyes külsőségek között avatták fel a budapesti fedett uszodát, amely alkalommal a kormányzó, a kormány részéről Klebersberg és Gömbös miniszterek, a diplomáciai kar képviselői és óriási közönség vett részt. Sipóc Jenő, Budapest főpolgármestere nyitotta meg az ünnepséget. Rakovszky István, a közmunkák tanácsának elnöke, Karafíth Jenő dr. és Drigny dr., a nemzetközi uszósportverseny elnöke tartottak beszédeket, majd az uszósport képviselői, Boros Ödön, dr. Bárány István és Keserü Ferenc mondtak köszönetet a kormánynak az uszósport támogatásáért. Ezután kezdetét vette az osztrák-magyar uszóverseny, melynek során a magyarok kitünő eredményekkel, szép győzelmeiket arattak az osztrákok fölött.

A budapesti futballsportban nem történtek meglepetések, a papirforma győzött és a Hungaria megtartotta vezetőpozícióját a bajnoki lista élén, amellyel győztese lett az őszi fordulónak. Eredmények: Újpest—Bástya 3:0 (2:0), Hungaria—Vasas 6:3 (3:2), Nemzeti—Kispest 5:3 (1:1), Ferencváros—III. ker. 4:2 (2:0).

Új könyvek!

Móricz: Esőleső társaság 190 lej
Heltai Jenő: Eletke 142 lej
Grf. Bethlen Margit: Impressziók 136 lej

Vidékre utánvétel küldi
LEPAGE, Cluj

Olcsóbb lett minden

Még ilyen árleszállításunk karácsony előtt nem volt

Házi vászon L 29.—	Crepp de Chine minden színben L 275
Tenniszflanel L. 29.—	Kordbársony pongyola minták 85.—
Opal batiszt 100 cm. L. 45.—	Gyapjukaszán minden színben L 240
Flanel pongyolaminták 49.—	Voil-szövet 100 cm. minden szín 145

Kérje az ingyen karácsonyi ajándékot

Mindennemű maradék potom árban

JUDOVICS

CLUJ—KOLOZSVÁR, CALEA REGELE FERDINAND 9.

Mindenki csak a SÁNDOR cég olcsó karácsonyi vásárlásáról beszél

Vágja ki Ön is az alanti BONT és használja fel

BON, amelyet a vásárolt áru értékének 10 százalékában készpénz fizetés gyanánt fogadjunk el. Érvényes a máj naptól december 24-ig SÁNDOR harisnya szaküzlete Cluj, P. Unirii 9

Fenti BON érvényes a kirakataimban feltüntetett olcsó versenyárakra is!
A kiválasztott árak ellenértéke 20 százalékának lefizetése mellett csomagját felrétesszük és ráér december 24-ig kívánni

Sándor harisnya szaküzlete Cluj, P. Unirii 9

Kedd, 1930 de

HIL

Az Új Kelet az házsági jel Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Bukarest Hátzsigl Ernő Műkkelik utány megjelölés

A nacional moztak egy temp tik: Bombayi jel nalista hinduk t egy templomot, t gol lobogó lenget templomot s az a karhatalom késő

— A francia in all első helyen. külkereskedelem rint a francia in első helyen. után sült Államok és

— A januári ne sudszky marsall gyelországot. Lon vársói lap arról nuári népszövets sudszky marsall képviselni. A ma nemet birodalmi nak népszövetség — Eljegyzés. Mantel Lázár Mih jegyesek.

Eg Cso Rendes

— Ifjukommun lezett le a vilnai jelentik: A viln munista szervezk eek során minteg be vett. A titkos ben nagymennyi mazasu kommun foglaltak le.

— A zsidó S Ausztrália főkor jelentik: Sydney pok örömiüknek a hogy az angol k minium kormán Isaacot nevezte mányzójanak. éves, zsidó és a hoz tartozik.

— Csikagóban gabonaárakban. Times csikagói je rikai terménypi lötlénül alakult javulás állott b aitható, hogy a megnövekedett. lanya, mert az

— A feleség. az a család boldogsá könnyebben bír gondjaival, játsz az erőt és egészse rendezesen has

— A nemzetki százalékkal mérs ből jelentik: A i igatató bizottsá jövő év első neg 25—30 százalékk

— A WIZO t kolozsvári helyi öt óraker a Salo délutánt rendez. Karpin, a Kere lesz. Karpin, aki való teoretikusá cimmet tart előa asszonyai: Grün Józsefné, Mosko lieb Józsefné, a nek. A teadélutá látnak

— Akinek a g megrekedt, maj vágya nines, em fenér-sarga, an természetes Fere Jéhozza az emés re.mt. Korházi i hogy a Ferenc J mes hátára kövé nálatra rendkivi József keserüviz gériákban és fü

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és házasági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukarest szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Mikkeinek utánnymását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A nacionalista hinduk megrohamozták egy templomot. Londonból jelentik: Bombayi jelentés szerint a nacionalista hinduk tömege megrohamozott egy templomot, amelynek tornyán angol lobogó lengett. A tömeg feldúlta a templomot s az angol zászlót elégette. A karhatalom későn lépett közbe.

A francia importban Németország áll első helyen. Párizsból jelentik: A külkereskedelem statisztikai adatai szerint a francia importban Németország első helyen, utána következik az Egyesült Államok és harmadik Anglia.

A januári népszövetségi ülésen Pilszky marsall fogja képviselni Lengyelországot. Londonból jelentik: Több városi lap arról ad hírt, hogy a januári népszövetségi tanácsülésen Pilszky marsall fogja Lengyelországot képviselni. A marsall jelen akar lenni a nemzet birodalmi kormány panaszíratainak népszövetségi tárgyalásánál.

Eljegyzés. Adler Regina Sibiu és Mantel Lázár Mihai Viteazul Jud. Tarba megyések.

Egész héten
Csodabár
 Rendes helyárrakkal

Ifjúkommunista szervezkedést leplezett le a vilnai rendőrség. Londonból jelentik: A vilnai rendőrség ifjúkommunista szervezkedést leplezett le s ennek során mintegy száz személyt őrizetbe vett. A titkos szervezkedés helyiségében nagymennyiségű oroszországi származású kommunista propagandairatot foglaltak le.

A zsidó Sir Alfred Isaacs lett Ausztrália főköormányzója. Londonból jelentik: Sydneyi jelentés szerint a lapok örömmüknek adnak kifejezést afelett, hogy az angol király az ausztráliai dominium kormányának jelöltjét, Sir Isaacsot nevezte ki Ausztrália főköormányzójának. Az új főköormányzó 75 éves, zsidó és a munkáspárt baloldalihoz tartozik.

Csikágóban javulás állott be a gabonárákban. Londonból jelentik: A Times csikágói jelentései szerint az amerikai terménypiacok irányzata egyenlőre alakult ki. Csikágóban erősebb javulás állott be, ami annak tulajdonítható, hogy a kereslet decemberben megnövekedett. Winnipegben az árak lankadtak, mert az időjárás jó.

A feleség, az anya egészségétől függ a család boldogsága és öröme. Minden nő könnyekben birkózik meg a háztartás gondjaival, játszva végzi el feladatát, ha az erőt és egészséget jelentő Ovomaltint rendszeresen használja.

A nemzetközi acélszövetség 25-30 százalékkal mérsékli az árakat. Párizsból jelentik: A nemzetközi acélszövetség igazgató bizottsága elhatározta, hogy a jövő év első negyedében az acélarakat 25-30 százalékkal mérsékli.

A WIZO teadélutánja. A WIZO kolozsvári helyi csoportja keddi délután öt órakor a Salom Klub termeiben teadélután rendez, amelynek szónoka P. Karpin, a Keren Hajjeszód delegátusa lesz. Karpin, aki egyike a mozaikművészek teoretikusainak, Gordon és Herzl címmel tart előadást. A teadélután házi asszonyai: Grün Mórné, dr. Fenischel Józsefné, Moskovits Józsefné és Gottlieb Józsefné, a WIZO lelkes tagjai lesznek. A teadélutánon mindenkit szívesen látunk.

Akinek a gyomra fáj, bélműködése megreked, mája megnagyobbodott, étvágya nincs, emésztése elgyengül, nyelve fehérsárga, annak naponta egy pohár természetes Ferenc József keserűviz rendszerezés az emésztést és jó közérzetet teremt. Kórházi bizonyítványok elismerik, hogy a Ferenc József víz biztos és kellems hatása következtében állandó használatra rendkívül alkalmas. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

A nagyváradi tábla államellenes izgatás címén 10.000 lej fő- és 5.000 lej mellékbüntetésre ítélte Weiszlovits Emil szállodatulajdonost

Weiszlovits nem volt megalégedve az ítélettel, de azért nem fellebbezett

Oradea—Nagyvárad, december 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A múlt évben Weiszlovits Emil, nagyváradi szállodatulajdonos adóalapját a nagyváradi pénzügyigazgatóság adókievítő bizottsága 50.000 lejjel emelte fel. Weiszlovits Emil az igazságtalannak érzett adókievítésen felháborodva, másnap bezárta szállodáját s a szálló ajtajára a következő felírást akasztotta ki:

„Adónyomorítás miatt bezárva.”

A nagyváradi ügyészség a felírásban államellenes izgatást látott és eljárást indított Weiszlovits Emil ellen. A nagyváradi törvényszék tavaly megtartott tárgyalásán Weiszlovits

Emilt másfél havi börtönrre és 20.000 lej pénzbüntetésre ítélte. Weiszlovits fellebbezése folytán a nagyváradi tábla elé került az ügy, mely ma tartotta meg ebben az ügyben a tárgyalást. A tábla tanácsa megváltoztatta a törvényszék ítéletét és Weiszlovit Emilt, amellyel, hogy szintén bünynek mondotta ki az államellenes izgatás vétségében, tízezer lej fő- és 5000 lej mellékbüntetésre ítélte, a börtönbüntetést azonban megsemmisítette.

Az elnök az ítélet kihirdetése után megkérdezte Weiszlovits Emilől hogy meg van-e elégedve az ítélettel?

Weiszlovits kijelentette, hogy az ítélettel nincs ugyan megalégedve, de azért az ítéletet nem fellebbezi meg.

Tízezer új növényfajtát találtak Braziliában. Newyorkból jelentik: Egy tudományos expedíció, amely most tért vissza a brazilai őserdőkől, tízezer új növényfajtát talált Dél-Amerika részeiben; olyan növényeket amelyek a tudomány eddig nem ismert. Többek közt találhatók olyan növény is, amely éppúgy, mint az ópium, bódító nedvet tartalmaz és víziókat idéz elő.

Nyugalomba vonul a francia hóhér Párizsból jelentik: Anatole Deibler, Franciaország hóhéra, több évtizedes működés után nyugalomba vonul és Párizs közelében egy kis villát vásárolt, hogy nyugdíjából ott élje le további életét. Deibler visszavonulása alkalmával a köztársaság elnökétől megkapta a „tisztelbeli hóhér” címet. Utódja unokaöccse, André Auprecht lesz, aki ezidőszert elektrotechnikus

Egész héten
Csodabár
 Rendes helyárrakkal

Meghüléses betegségek, nátha, influenza, torokgyulladás ellen biztos oltalmat nyújt Anaot pasztilla rendszeres szopogatása. Egy fiola ára 37 lej.

Uj módszert talált fel a tuberkulózis gyógyítására egy orosz orvostanár. Londonból jelentik: Molotkov orosz orvostanár új módszert talált fel a tuberkulózis gyógyítására. A tuberkulotikus nyelvdaganatoknál, amikor a Koch-pálca-csák jelenléte kétségtelenül igazolva volt, a nyelv és nyelőideg átvágásával sikerült a daganatok gyógyulását elérnie. Molotkovnak a tuberkulózisnak az idegrendszerrel való szoros összefüggését sikerült bizonyítani és gyógyítási módszere iss ezen az elven alapszik.

Haitiban kitört a forradalom. Newyorkból jelentik: Haiti kormánya a polgárháború kitörése miatt visszalépett. A Newyork Herald szerint a lázadók 150 kormányhű polgárt megöltek. A helyzet Haitiban igen kritikus.

A bécsi kínai követség tiltakozott az ellen, hogy Pabst őrnagyot „kínai mandarinnak” nevezzék. Bécsből jelentik: A Stunde című lap egyik legutóbbi számában Pabst őrnagyot, a Heimwehr vezetőjét, akit régebben Kínába meghívtak a hadsereg átszervezésére, gunyból „kínai mandarin”-nak nevezte. A bécsi kínai követség most levelet intézett a Stunde szerkesztőségéhez, amelyben tiltakozik az ellen, hogy a kínai méltóságokat kigunyolják.

Beverte a dortmundi holland konzulátus ablakát, mert elvették a revolverét. Amszterdamból jelentik: A dortmundi holland konzulátus egyik uccai ablakát esőtörtőkön délután egy fiatalember ököllel beverte, azután futásnak eredt. Egy konzulátusi tisztviselő üldözöbe vette, mire a fiatalember revolverrel rálőtt az üldözőjére, de nem találta el. A fiatalembert elfogták. Előállításánál kiderült, hogy Kurt Winkelmann a neve és orvostanhallgató, aki azért követte el tettét, mert egy hónappal ezelőtt Hollandiából a közveszélyeztetése miatt kiutasították és revolverét elvették tőle. Két héttel ezelőtt megjelent a holland konzulátuson Dortmundban és követelte, hogy fegyverét adják vissza és mivel ezt nem kapta meg, bosszúból beverte az ablakot.

Befejeződött a balkáni sajtókonferencia. Szófiából jelentik: A balkáni sajtókonferencia, amely már néhány nap óta ülésezik Szófiában, befejezte tárgyalásait, amelyekkel elfogadták a megalakítandó balkáni sajtóegyesület alapszabálytervezetét. Az alapszabálytervezet a jövő év őszén Konstantinápolyban összehívott konferencia fogja jóváhagyani. Burov bolgár külügyminiszter a delegátusok tiszteletére pénteken ebédet adott. Ezalkalommal beszédet is mondott, amelyben felkérte a delegátusokat és hangsúlyozta a Balkán-államok közötti béke és megegyezés fontosságát, majd annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a sajtónak az a törekvése, hogy a balkáni népek között barátságos viszony jöjjön létre, teljes sikerrel járjon.

Haitii állampolgárságot szerzett Ivan Mosjukin. Londonból jelentik: Ivan Mosjukin, a híres orosz filmszínész megszerezte a haitii állampolgárságot. Mosjukin kijelentette, hogy azért lett a néger köztársaság állampolgára, mert európai utazásai alkalmával az orosz utlevele körül mindig zavarok voltak és számos állam vonakodott az utveleire vizumot adni.

Gondosan válogassa meg hashajtóját. Sőt kérje ki orvosa tanácsát, aki Artin drageet fog ajánlani, mert biztos, enyhe, olcsó.

Egész héten
Csodabár
 Rendes helyárrakkal

A newyorki Metropolitan Opera volt igazgatója fedezte fel Yehudi Menuhint. San Franciscoból jelentik: Dr. Hertz Alfred 13 esztendeje volt a newyorki Metropolitan Opera igazgatója és amikor, mint német embernek, 1917-ben lehetetlenné vált a helyzete Newyorkban, elutazott San Franciscoba és ott nagy zenekart szervezett. Azóta Frisco Amerika egyik legjelentékenyebb zenei városa lett. A primitív zenekarból hatalmas orkeszter fejlődött. Dr. Hertz Alfred fedezte fel Yehudi Menuhint, a nemrég Európában járt amerikai csodagyermek hegédiust. Hertz alapította a Hollywood-Bowl koncerteket, amelyeket minden évben nyáron rendeznek szabad ég alatt. San Francisco diszpolgarának választották. A város egyetlen diszpolgarára. Hét esztendő után most jött át Európába, mert megvált a zenekar igazgatói állásától. Egyetemi tanár és az egyetemi tanárok minden hét esztendőben egy év nygnevezett Sabbathical Yeart kapnak. Ezt a szabadságot arra használta fel, hogy az óhazába jöjjön. Interjúban elmeséli, hogy a világ legjobb színháza épül most San Franciscoban, amelynek építéséhez építészeti vitagbírségeket kértek fel.

December 15-ére halasztotta a törvényszék a Cur Salom per második tárgyalását. A kolozsvári törvényszék Linz mayer tanácsa előtt ma másodsor került sor dr. Weiszburg Chaimnak dr. Gara Ernő újságíró ellen indított sajtó perének tárgyalására. A törvényszék azon a címen, mert egyrészt a tábla ma dönt az első tárgyalás ítélete ellen benyújtott fellebbezés felett és másrészt, mert a vádlottak közül dr. Pollák Sándor és dr. Kohn Hillel nem jelent meg a tárgyaláson, december 15-re halasztotta el a tárgyalás megtartását. A törvényszék egyébként elrendelte a tárgyaláson meg nem jelent vádlottak elővezetését.

NAPRÓL-NAPRA

*

Bécs hietzingi munkásnegyedében a munkanélküliség okozta nyomor borzalmas tragédiához vezetett. Lischka halászmeister, aki hónapok óta munka nélkül volt, zárta négytagú családjára a szobaajtót és konyhakéssel sorra meggyilkolta feleségét, gyermekeit, majd önmaga ellen fordította a kést. A halál hörgések hangjaira figyelmesek lettek a szomszédok és feltörték a lakás ajtaját. Ekkor már csak a kisebbik leányban volt még élet. Azonnal kórházba szállították s ott haldokolva mondotta el a szörnyű tragédia okait és lefolyását.

A Press Association limai jelentése szerint Augusto Leguia perui elnök ellen merényletet kíséreltek meg. A terv nem sikerült. A forradalmárok amint neheztelnek az elnökre, hogy egy éves elnöki mandátuma lejártával sem adja vissza a hatalmat s továbbra is diktatorikusan akarja intézni Peru kormányzását.

Tegnap Anglia összes, több mint négyezer mozijában előadások voltak, hogy elvi döntést provokáljanak ki a fellebbezési bíróságnak a napokban hozott azon döntése tekintetében, hogy a vasárnapi előadások a munkaszüneti törvénybe ütköző cselekményt képeznek-e.

Csikágói jelentés szerint Al Capone, a csikágói bandita- király az amerikai hálaadó nemzeti ünnepen három ezer pulykát küldött az általa fenntartott népkonyhára, hogy osszák szét a szegények között. A pulykaszállítmányt ut közben egy konkurrens banda emberei megtámadták és Al Capone ezer pulykáját elrabolták.

Az orosz-olasz kereskedelmi egyezmény érvénybelépése óta a gabonaüzlet helyzete és az árak alakulása hatalmas változásokon esett át. A nagymennyiségű olcsó orosz buza behozatala hetek óta tart s most már a kikötőkben mindegyütt nagy készletek vannak felhalmozva. Számolnak azzal, hogy az olasz buza import felét orosz buzából fedezik. Több lap rámutat arra, hogy az orosz import a mezőgazdasági termelőtömegeknek kárt okoz ugyan, de az olasz ipar exportja Oroszországban annyira megnövekszik, hogy ezen a révén Olaszország rekompenzálja magát.

Lord Derby kijelentette, hogy a súlyos adóterhek miatt neumarkeeti híres versenystállóját szűkebb keretek közé vonja. A lord franciaországi versenystállóját továbbra is változatlan állapotban tartja fenn.

Egész héten
Csodabár
 Rendes helyárrakkal

MACDONALDOT NEVEZIK KI INDIA ALKIRÁLYÁVÁ?

Londonból jelentik: A „Daily Mail” politikai munkatársa úgy értesül, hogy Macdonaldot legközelebb India alkirályá nevezik ki. A lap úgy értesül, hogy az indiai konferencián több oldalról megnyilvánult az a kívánság, hogy Macdonald legyen az alkirály, mert személye bizonyos mértékben lecsillapítaná az indiai forrongó hangulatot. Hasonló hírek terjedtek el néhány nappal ezelőtt Indiában is, de ezeket a híreket megeafolták.

Mitica őrmester gyilkosa a törvényszék előtt. A kolozsvári törvényszék Linzmayer tanácsa előtt ma vette kezdetét Mitica őrmester gyilkosának Gombos József hőtsáti kertésznek bűnperét. Ismeretes, hogy Mitica őrmester meggyilkolását heteken keresztül misztérium fedte. A gyilkossággal egyik őrmestertársát, Moldovánt vádolták, akit le is tartóztattak. Egy hónap után került kézre az igazi bűnös Gombos József személyében. Néhány tanu távolmaradása miatt a törvényszék elhalasztotta a tárgyalást, amelyet december 15-én fognak megtartani.

A KÖNYVPIAC UJDONSÁGAI AL-LANDOAN KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

Hirdessen az Uj Keletben

velek!

190 lej
 142 lej
 136 lej

Cluj

